

Ülésnap	Napirend	Felszólaló
2016 április 12.	Az Állami Számvevőszék elnökének felszólalása a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény és egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat általános vitájában (I/10091)	Domokos László elnök

DOMOKOS LÁSZLÓ, az Állami Számvevőszék elnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Az Állami Számvevőszék stratégiai célja, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és járuljon hozzá a jól irányított állam működéséhez. Az ellenőrzései során összegyűjtött tapasztalatain alapuló javaslataival a Számvevőszék a közpénzek és a közvagyon szabályos, eredményes, hatékony, gazdaságos felhasználását segíti elő, és jogállásából, küldetéséből adódó legfontosabb feladata, hogy tapasztalataival támogassa az Országgyűlés törvényalkotó tevékenységét.

Az elmúlt esztendőben számos alkalommal kértem szót egy-egy parlamenti ülésen annak érdekében, hogy a számvevőszéki ellenőrzések tapasztalatai beépülhessenek egy előkészítés alatt álló jogszabályba. Ilyen volt az önkormányzati, a katasztrófavédelmi, a versenyjogi, az államháztartási vagy éppen a felsőoktatási törvény vitája. Ezek mind-mind olyan területek, amelyek minden magyar állampolgár életét közvetlenül érintik. Most is egy olyan törvény módosítása van napirenden, ami ebbe a sorba illeszkedik.

A piacgazdaság és a jól irányított állam működéséhez szükséges, hogy a gazdálkodók a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetükről megbízható és valós információkat hozzanak nyilvánosságra a jogszabályokban meghatározott módon. Az átlátható gazdálkodás biztosításában a független könyvvizsgálat kiemelt jelentőségű, mivel a könyvvizsgáló elfogadó véleménye azt garantálja, hogy a beszámoló a gazdasági-pénzügyi helyzetről objektív képet, valós és megbízható információkat biztosít az igazgatóság, az ügyvezetés, a hitelezők, a potenciális befektetők és a tulajdonosok részére. A nyilvánosságra hozott

információk megbízhatóságát növeli a független könyvvizsgálók által végzett könyvvizsgálat.

Mindenekelőtt tehát le szeretném szögezni, hogy a könyvvizsgálói munkára rendkívül nagy szükség van, és az Állami Számvevőszék elnökeként minden olyan módosítást támogatok, amely a könyvvizsgálói tevékenység erősítését szolgálja.

Tisztelt Ház! A közpénzek védelmét Magyarországon egy összehangolt, egymásra épülő elemekből álló ellenőrzési rendszer biztosítja, amelynek az első ellenőrzési védelmi vonala az egyes intézmények, illetve önkormányzatok belső kontrollrendszere, belső ellenőrzése. A második vonal az ágazati kormányzati, illetve felügyeleti ellenőrzés, valamint ehhez a védelmi vonalhoz tartozik a független könyvvizsgálói ellenőrzés. A harmadik védelmi vonalként működik a független, külső számvevőszéki ellenőrzés. Hangsúlyozom, hogy a számvevőszéki ellenőrzés nem helyettesíti az adott szervezet belső ellenőrzését, az ágazati kormányzati ellenőrzést, valamint a könyvvizsgálók munkáját sem, legfeljebb kiegészítheti, ellenőrizheti azokat.

A könyvvizsgálói szttenderdek követelményként fogalmazzák meg a könyvvizsgálók felé a lényeges hibás állítás kockázatának azonosítása és felmérése során ma releváns belső kontrollok megismerését és azonosított hiányosság esetén az irányítással megbízott személyek felé való kommunikálását. A könyvvizsgáló felelős azért is, hogy kellő bizonyosságot szerezzen arról, hogy a pénzügyi kimutatások nem tartalmaznak akár csalásból, akár hibából eredő, lényeges hibás állítást.

Az elmúlt években végzett számvevőszéki ellenőrzések ugyanakkor számos esetben tártak fel hiányosságokat, szabálytalanságokat a könyvvizsgálók tevékenységében. Ellenőrzéseink olyan problémákra irányították rá a figyelmet, amelyek korlátozták a közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóságát, és veszélyeztették az állami vagyon felelős kezelését, megóvását.

Így például Magyarország területének mintegy 20 százalékát erdők borítják, és ennek valamivel több mint fele állami tulajdonban van, amelyet 22 állami erdőgazdasági társaság kezel. A nemzeti vagyon megőrzése, megóvása és gyarapítása kiemelten fontos közérdek, és hazánk területének mintegy egytizedén ez az állami erdészeti feladata. Ennek ismeretében megdöbbentő volt, hogy az állami tulajdonban lévő erdőgazdasági társaságok vagyongazdálkodási tevékenységének 2015 végén lezárult ellenőrzése során számos súlyos szabálytalanság mellett azt állapítottuk meg, hogy a 22 erdőgazdasági társaság közül 20-nál az ellenőrzött időszak - vagyis 2009 és 2014 között - egészében, egy társaságnál egy évben a mérleg nem a valós állapotot tükrözte.

A megállapításaink fényében finoman fogalmazva is meglepő volt, hogy a társaságok beszámolóit auditáló könyvvizsgálók az ellenőrzött időszak alatt a feltárt szabálytalanságokat egyszer sem kifogásolták, a beszámolókat pedig hitelesítő záradékkal látták el. A 22 erdőszektorból 21 esetben tettük jelzést a Magyar Könyvvizsgálói Kamara felé a mulasztások kivizsgálása érdekében.

Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdálkodó szervezetek - hulladékgazdálkodó és távhőszolgáltató társaságok - ellenőrzése során eddig 18 jelzést tettünk a Magyar Könyvvizsgálói Kamara felé, de a könyvvizsgálók tevékenységében találtunk hiányosságot önkormányzatok és korábban

felsőoktatási intézmények ellenőrzésekor is. Számos esetben az éves könyvvizsgálat nem tárta fel a Számvevőszék által megállapított hiányosságokat, a könyvvizsgáló hitelesítő záradék kiadásával igazolta, hogy az éves beszámoló a pénzügyi, vagyoni és jövedelmi helyzetről megbízható és valós képet adnak. Azzal, hogy a könyvvizsgáló nem jelezte a fenti hiányosságokat, a tulajdonosi jogok érvényesülése, az átláthatóság és a vagyon védelme nem volt biztosított.

A jelenség társadalmi következményeiről szólva felhívom a figyelmet, hogy az önkormányzatok és gazdasági társaságaik helytelen működése veszélyeztetheti a lakossági közszolgáltatások minőségét vagy például a rezsicsökkentés hosszú távú fenntarthatóságát is. A felnövekvő generációkat oktató felsőoktatási intézményeknek pedig mintaadó, példaértékű szervezeteknek kell lenniük. Össztársadalmi érdek, hogy ezek az intézmények, társaságok szabályosan működjenek, maradéktalanul betartsák a gazdálkodásukra vonatkozó előírásokat, szabályszerűen használják fel a rájuk bízott közpénzeket. Lényeges, hogy mindezt mint második ellenőrzési vonal a könyvvizsgálói ellenőrzések is támogassák.

Ellenőrzési tapasztalataink alapján az is fontos lenne, ha a könyvvizsgálat során a visszaélés, csalás feltárása is szempontként szerepelne, és a könyvvizsgálói nyilatkozat kitérne a korrupciós veszély miatti kockázat bemutatására is.

Az Állami Számvevőszék stratégiai területe az ellenőrök ellenőrzése, melynek során olyan intézmények, szervezetek kerülnek górcső alá, amelyek maguk is ellenőrzési, felügyeleti feladatokat látnak el. Ennek köszönhetően a munkánk hatványozottan hasznosul, hiszen a számvevőszéki ellenőrzések biztosításával maguk az ellenőrzéseket végző intézmények is hatékonyabbá válnak.

Mindemellett törekszünk arra, hogy folyamatosan csökkentsük az úgynevezett fehér foltokat, és korábban ellenőrizetlen területeket is ellenőrzés alá vonjunk. Így kerültek látókörünkbe a köztisztviselők. 2015-ben elvégeztük a Magyar Orvosi Kamara ellenőrzését, majd 2015 negyedik negyedévében megkezdtük a Magyar Könyvvizsgálói Kamara megfelelőségi ellenőrzését. A jelenleg is folyamatban lévő ellenőrzésünk célja többek között annak a megállapítása, hogy a köztisztviselő gazdálkodása során betartotta-e a vonatkozó jogszabályi előírásokat, a szabályszerű működést biztosító ellenőrzési, monitoring- és nyilvántartási rendszerek megfelelően működtek-e. A következő hónapokban fog majd megjelenni ez a jelentésünk.

Tisztelt Képviselők! Az ismertetett ellenőrzési tapasztalataink azt bizonyítják, hogy a jogszabályi előírásokat és a könyvvizsgálói szttenderdeket egyaránt betartó független könyvvizsgálói tevékenységnek milyen jelentős szerepe van a jól irányított állam működésében is. Ezért is különösen fontos a könyvvizsgálói tevékenység megfelelő szabályozása.

Az Állami Számvevőszékről szóló törvény 6. §-a alapján az Állami Számvevőszék elnöke részt vesz a feladatkörét érintő jogszabályok előkészítésében, illetve ezeket a jogszabálytervezeteket a közigazgatási egyeztetés során is - megfelelő határidő biztosításával - véleményezésre meg kell küldeni az Állami Számvevőszék részére. Sajnálatos módon ugyanakkor a könyvvizsgálókról

szóló törvény legutóbbi és jelen módosításakor e törvényi rendelkezést figyelmen kívül hagyta az előterjesztő.

2015. szeptember 1-jén lépett hatályba az a rendelkezés, hogy az államháztartás alrendszerének szervezeteit érintően az Állami Számvevőszéknek a korábbi véleményezési jog helyett egyetértési joga van a könyvvizsgálók kiválasztása tekintetében. Az egyetértés hiánya következtében ugyanakkor nem kerültek bele a törvénybe az egyetértés megadásának azon kritériumai, amelyek alapján a könyvvizsgálók költségvetési alkalmasságáról kellő megalapozottsággal, a minősítés fontosságának és súlyának megfelelően tudnánk az egyetértési jogunkkal élni.

Az Állami Számvevőszék az egyetértési jog megadásához a jelen körülmények között csak korlátozott információkkal rendelkezik a könyvvizsgálók költségvetési alkalmasságának megítélését illetően. Arra vonatkozóan pedig, hogy milyen kritériumok alapján kell arról döntenünk, hogy az egyetértést megadjuk vagy sem a költségvetési minősítésükhöz, a törvény nem tartalmaz külön rendelkezéseket.

Bár mind az engedélyezésnek, a minősítésnek és a minőség-ellenőrzésnek a Magyar Könyvvizsgálói Kamarától a közfelügyeleti hatósághoz történő átkerülése, mind az Állami Számvevőszék egyetértési jogának biztosítása a könyvvizsgálói tevékenység erősítését szolgálhatja, utóbbinál fontos lenne a vonatkozó jogszabályi előírások további pontosítása az egyetértés kritériumrendszerét, valamint eljárási szabályait illetően. Viszont itt kell jelezni, hogy ha ez nem történik meg, ennek hiányában az ÁSZ saját maga fogja kialakítani kritériumait a törvény végrehajthatósága érdekében, de úgy gondolom, az Országgyűlésnek magának kell eldöntenie azt, hogy ezt valóban így akarja-e. Erre készen áll a Számvevőszék, de úgy éreztem, hogy a vitának ezen a pontján ezt mindenképpen jelezni kell.

Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Tisztelt Elnök Úr! Bízom benne, hogy a könyvvizsgálói törvény módosításáról szóló törvényjavaslattal összefüggésben elmondott, az ellenőrzési tapasztalatainkon alapuló felvetésekkel, a megfontolásra ajánlott szempontokkal is támogathattuk az Országgyűlés törvényalkotó tevékenységét, és segíthettük a közpénzek és a közvagyon szabályos, eredményes, hatékony és gazdaságos felhasználását. Köszönöm megtisztelő figyelmüket. (Taps a kormánypártok soraiban.)